

Warszawa, dnia 20 września 2018 r.

Sygn. akt VI Ka 1408/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Maciej Schulz

protokolant: protokolant sądowy stażysta Anna Tarasiuk

przy udziale prokuratora Mariusza Ejflera

po rozpoznaniu dnia 20 września 2018 r.

sprawy W. P. córki K. i M., ur. (...) w Z.

oskarżonej o przestępstwa z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k., art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w Warszawie

z dnia 14 czerwca 2017 r. sygn. akt IV K 555/16

utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok; zwalnia oskarżoną od ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu odwoławczym, przejmując wydatki na rachunek Skarbu Państwa; zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie na rzecz adw. Ł. G. kwotę 516,60 zł obejmującą wynagrodzenie za obronę z urzędu w II instancji oraz podatek VAT.

VI Ka 1408/17

UZASADNIENIE

W. P. została oskarżona o to, że:

1. W dniu 8 sierpnia 2015 r. w W. przy ul. (...) znieważyła słowami powszechnie uważanymi za wulgarne i obelżywe wychowawcę (...) Ośrodka Wychowawczego – E. Ł. podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych, naruszając przy tym jej nietykalność cielesną poprzez popychanie jej rękoma i uderzenie z otwartej dłoni w twarz, przy czym czynu tego dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. o czyn z art. 222 § 1 k.k. w zb. z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

2. W dniu 29 lipca 2015 r. w W. przy ul. (...) znieważyła słowami powszechnie uważanymi za wulgarne i obelżywe wychowawcę (...) Ośrodka Wychowawczego nr (...) pana W. C. podczas i w związku z pełnieniem przez niego obowiązków służbowych, przy czym czynu tego dopuściła się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, tj. o czyn z art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi Południe w Warszawie IV Wydział Karny uznał oskarżoną za winną zarzucanego jej w pkt I czynu, z tym że ustalił, iż znieważyła i naruszyła nietykalność cielesną

funkcjonariusza publicznego i na podstawie art. 222 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 34 § 1 a pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. wymierzył jej karę 2 miesięcy ograniczenia wolności, zobowiązując ją do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym oraz zarzucanego jej w pkt II czynu, z tym że ustalił, iż znieważyla funkcjonariusza publicznego i na podstawie art. 226 § 1 k.k. w zw. z art. 34 § 1 a pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 35 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. wymierzył jej karę 2 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując ją do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. Sąd wymierzone kary ograniczenia wolności połączył i wymierzył karę łączną 3 miesięcy ograniczenia wolności zobowiązując ją do wykonywania w tym czasie nieodpłatnej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym. Na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. na poczet wymierzonej kary łącznej został zaliczony okres pozbawienia wolności w sprawie od dnia 8 sierpnia 2015 r. do dnia 9 sierpnia 2015 r. Oskarżona została zwolniona z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Od wyroku tego apelację wniósł obrońca oskarżonej W. P., zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1 . naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 7 k.p.k. w zw. z art. 53 k.k. w zw. art. 54 § 1 k.k., poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób dowolny, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – przez uznanie, że oskarżona jest zdolna do wykonywania pracy w niewielkim wymiarze godzin oraz tego, iż kara ograniczenia wolności będzie miała pozytywny wpływ na oskarżoną, realizując cele wychowawcze, w sytuacji gdy czyny zabronione popełniono w stanie ograniczonej zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania postępowaniem – co skutkuje jednocześnie koniecznością stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,

2. naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 424 § 2 k.p.k. w zw. z art. 10 § 4 k.k. poprzez zaniechanie przytoczenia w uzasadnieniu wyroku okoliczności sprawy oraz ocen stopnia rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunków osobistych, które sąd I instancji miał na względzie przy wymiarze kary, a w związku z decyzją o zaniechaniu zastosowania środków wychowawczych, leczniczych albo poprawczych przewidzianych dla nieletnich zamiast wymierzonej kary – co może jednocześnie skutkować koniecznością stwierdzenia błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. i orzeczenie środka wychowawczego, leczniczego albo poprawczego przewidzianego dla nieletnich, ewentualnie uchylnie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonej nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu naruszenia przepisów postępowania, to jest art. 7 k.p.k. w zw. z art. 53 k.k. w zw. art. 54 § 1 k.k. . Powoływany przez skarżącego zarzut obraży przepisu art. 7 k.p.k. i z związku z tym dokonania błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia może być skuteczny tylko wtedy, gdy skarżący wykaże, że Sąd orzekający – oceniając dowody – naruszył zasady logicznego rozumowania, nie uwzględnił przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a tym samym dokonał oceny dowolnej, a nie oceny swobodnej spełniającej dyrektywy wskazanej wyżej zasady procesowej. Natomiast ocena dowodów dokonana z zachowaniem wymienionych kryteriów pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. co sprawia, iż w konsekwencji brak jest podstaw do kwestionowania dokonanych przez Sąd ustaleń faktycznych i końcowego rozstrzygnięcia sądu. Zarzut o tym charakterze nie może się bowiem sprowadzać do samej polemiki z ustaleniami Sądu meriti.

W ocenie Sądu odwoławczego dokonane w wyroku ustalenia faktyczne dotyczące możliwości wykonywania pracy społecznie użytecznej przez oskarżoną oraz pozytywnego wpływu kary ograniczenia wolności na jej postawę wolne są od błędów i uwzględniają całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy oraz dyrektywy zawarte w art. 53 § 1 i 2 k.k. oraz 54 § 1 k.k. Przede wszystkim wskazać należy, iż Sąd na podstawie całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału prawidłowo uznał, iż oskarżona jest w stanie wykonać prace społeczne w niewielkim wymiarze.

Sąd Rejonowy orzekł w oparciu zarówno o opinię biegłych, które, jak podkreślono w uzasadnieniu wyroku, miały wiedzę o leczeniu i autodestrukcyjnych zachowaniach oskarżonej oraz orzeczeniu z dnia 23 czerwca 2016 r. o zaliczeniu oskarżonej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do 30 czerwca 2020 r., z którego jednoznacznie wynika, iż oskarżona może być zatrudniana w warunkach pracy chronionej oraz iż wymaga zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej. W świetle powyższego konkluzja Sądu Rejonowego, iż oskarżona jest zdolna do wykonywania pracy w niewielkim wymiarze godzin oraz iż będzie to miało pozytywny wpływ na oskarżoną jest jak najbardziej uzasadniona i zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Nie ma bowiem przeszkód, aby oskarżona została skierowana do wykonywania orzeczonej kary ograniczenia wolności w ośrodku zapewniającym warunki pracy chronionej. Nadto oskarżona na rozprawie zgodziła się na orzeczenie wobec niej kary ograniczenia wolności, z czego wynika iż akceptuje ona taki rodzaj kary i czuje się na siłach ją wykonać.

Nie można również zgodzić się z argumentem skarżącego, iż stwierdzenie, że orzeczonej karze będzie spełniać cele wychowawcze wobec oskarżonej pozostaje w logicznej sprzeczności z ustaleniem, iż oskarżona miała w czasie popełnienia przestępstw znacznie ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów. Stan poczytalności ograniczonej charakteryzuje się tym, że sprawca działający w tym stanie zachowuje lub zdolność rozpoznania własnego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, są one natomiast w znacznym stopniu ograniczone. Zachowuje więc on częściową możliwość podejmowania decyzji i zapanowania nad swoim zachowaniem. Oddziaływanie na postawę takiej osoby za pomocą kar i środków karnych jest więc jak najbardziej celowe i racjonalne, może bowiem uświadomić sprawcy negatywne skutki jego impulsywnych działań i nakłonić go do refleksji nad własnym zachowaniem. W tej sytuacji jak najbardziej prawidłowym było zatem przyjęcie przez Sąd Rejonowy, iż orzeczonej karze ograniczenia wolności spełni cele wychowawcze, podczas gdy brak kary bezpośrednio wykonywanej jedynie utwierdzi ją w dotychczasowej negatywnej postawie. Konieczność wykonania kary ograniczenia wolności będzie bowiem odczuwalną konsekwencją jej czynów i nakłoni ją do większej samokontroli w przyszłości. Jednocześnie fakt, iż oskarżona działała w warunkach z art. 31 § 2 k.k., miał wpływ na niski wymiar kar jednostkowych i co za tym idzie – kary łącznej.

Także zarzut naruszenia art. 424 § 2 k.p.k. w zw. z art. 10 § 4 k.k. jest całkowicie niezasadny. Wprawdzie Sąd I instancji w uzasadnieniu rzeczywiście nie odwołał się bezpośrednio do tego przepisu, jednakże jasno wskazał, jakie okoliczności dotyczące cech i zachowania oskarżonej wskazują na to, że jedynie kara ograniczenia wolności spełni swoje cele, a co za tym idzie – iż nie jest możliwe łagodniejsze potraktowanie oskarżonej. Wskazać należy, iż przepis art. 10 § 4 k.k. ma charakter wyjątku od zasady opisanej w art. 10 § 1 k.k., a o jego zastosowaniu decydują okoliczności sprawy, stopień rozwoju sprawcy, właściwości i warunki osobiste. Dopiero przewaga okoliczności przemawiających przeciwko stosowaniu kary przesądza o konieczności zastosowania środków wychowawczych, leczniczych lub poprawczych. Jak wskazuje się w orzecznictwie, wiek sprawcy jest jedynie warunkiem wstępnych rozważań co do możliwości zastosowania środków wychowawczych lub poprawczych, przesłankami są zaś wyjątkowe okoliczności zarówno samego czynu, jak i np. jego przypadkowość, chwilowe nieprzezwyciężenie pokusy, wciągnięcie do czynu przez inne osoby, drugorzędna rola w jego popełnieniu itp., jak i wyjątkowo pozytywne cechy charakteru i zachowanie się samego sprawcy, świadczące o braku jego głębokiej demoralizacji" (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 23 stycznia 2007 r. IV K.K. 459/06, LEX nr 310245, Prok.i Pr.-wkl. 2007/5/1, Prok.i Pr.-wkl. 2007/6/7). Jak wskazano powyżej, fakt, iż oskarżona działała mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem została uwzględniona przy wymiarze kar. Odnosząc się zaś do kwestii charakteru i postawy samej oskarżonej, Sąd I instancji wskazał, iż długotrwałe problemy z agresją i problemy wychowawcze oskarżonej świadczą o tym, że brak kary bezpośrednio wykonywanej utrwali u oskarżonej poczucie bezkarności. Nie zostałyby zatem spełnione cele wychowawcze kary. Sąd II instancji w pełni podziela tę konkluzję. Wobec powyższego w sprawie brak było podstaw do zastosowania względem oskarżonej w niniejszej sprawie środków wychowawczych.

Z powyższych względów, nie dostrzegając podstaw do ingerencji w zaskarżony wyrok i nie stwierdzając zaistnienia którejkolwiek z bezzwzględnych przyczyn odwoławczych określonych w art. 439 § 1-11 k.p.k., podlegających rozważeniu niezależnie od granic zaskarżenia jak również rażącej niesprawiedliwości orzeczenia, Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na podstawie § 17 ust. 2 pkt 4 i § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z dnia 18 października 2016 r.) zasądzone na rzecz adw. Ł. G. kwotę 516,60 zł tytułem nieopłaconego wynagrodzenia za obronę z urzędu oraz należny podatek VAT.

O kosztach sądowych za postępowanie odwoławcze orzeczono na mocy art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. uznając, że ich uiszczenie byłoby dla oskarżonej zbyt uciążliwe ze względu na jej sytuację majątkową.